

התיירות הרפואית היא תחום מתפתח מאד בעולם ולא מעט ממשלות וגורמים פרטיים עושים מאמצים רבים להגדיל את הנתח שלהם בתחום זה. ישראל תופסת מקום של כבוד בתחום התיירות הרפואית בעולם, עם הכנסות שנאמדות בכחצי מיליארד ש"ח והכנסות כוללות למשק של למעלה ממיליארד ש"ח בשנה. למרות יתרונותיה הכלכליים של התיירות הרפואית לבתי החולים ולתחום התיירות בישראל ישנן טענות אתיות ואי שביעות רצון מכך שהתיירות הרפואית פוגעת בשוויון בין תיירים רפואיים לבין חולים ישראלים, ובכלל פוגעת בזמינות התורים והשירות הרפואי לאזרחים הישראלים.

המחקר מתאר את כלל תופעת התיירות הרפואית הישראל - יתרונותיה, תחלואיה, הכנסותיה, השוואתה למדינות אחרות בעולם וכו'. כמו כן, המחקר שופך אור על כל ניסיונות האסדרה שנעשו עד כה בתחום זה, אם זה בחוזרי משרד הבריאות, הצעות חוק בכנסת, דו"חות מבקר המדינה, משרד האוצר ועוד. המחקר נכתב מתוך ניתוח של חומרים אלו ובעיקר מתוך ראיונות עומק שהתקיימו עם מיטב המומחים בתחום התיירות הרפואית בישראל על כלל גווניה - בתי חולים, חברות לתיירות רפואית, ההסתדרות הרפואית בישראל, מומחה לביטוחי בריאות, משרד התיירות, ארגוני זכויות חולים וכו'. מטרת המחקר היא לבדוק, לתאר, למפות ולבקר את האסדרה שמקיים משרד הבריאות על התיירות הרפואית.

מהמחקר עולה כי משנת 1995 ישנה מעין "כרוניקה של אסדרה" ולמעשה נעשו ניסיונות רבים לאסדר את תחום התיירות הרפואית בישראל. רוב הניסיונות לא צלחו והתיירות הרפואית המשיכה לפרוח ולהתקיים גם בבתי החולים הממשלתיים באין מפריע. עם זאת, רק עם פרסום מסקנות "ועדת גרמן" במהלך 2014 (יוני) הוחלו על התחום כללים נרחבים אשר עוסקים בנושאי רישוי הסוכנים לתיירות רפואית, כללים נדרשים מהצוותים הרפואיים, הגבלות לכלל בתי החולים בישראל ועוד. כל ראיונות העומק התקיימו טרם פרסום מסקנות הועדה כך שהמחקר מלמד באופן מעמיק על האסדרה הרצויה בידי שחקני המפתח בתחום ואת השלכותיה של היעדר אסדרה בתחום זה.

כבר כעת נראה כי אפשר לומר בבטחה כי מאז "ועדת נתניהו" של סוף שנות השמונים אשר בעקבותיה חוקקו את חוק ביטוח בריאות ממלכתי, לא הייתה ועדה אשר היקף עבודתה דומה להיקף "ועדת גרמן" ואשר דנה בשאלות הקריטיות ביותר לגורל מערכת הבריאות הציבורית – השאלות הקשורות לממשק בין מערכת זו לבין הרפואה הפרטית. נראה כי עם פרסום מסקנות הועדה החל ויכוח ציבורי חדש בין אלו התומכים במיסוי התיירות הרפואית בישראל ואסדרתה לבין אלו המתנגדים לה נחרצות. בחודש האחרון התפטרו שרי מפלגת "יש עתיד" ואיתם שרת הבריאות, יעל גרמן. משמעות הדבר כי הרפורמה של "ועדת גרמן" ירדה מסדר היום והיא תידחה (עם דחיית התקציב) עד לאחר הבחירות והקמת הממשלה החדשה (מאי 2015).